

Millî Parklar Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 11.8.1983 Sayı : 18132)

Kanun No.
2873

Kabul Tarihi :
9 . 8 . 1983

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, yurdumuzdaki millî ve milletlerarası düzeyde değerlere sahip millî park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesine, özellik ve karakterleri bozulmadan korunmasına, geliştirilmesine ve yönetilmesine ilişkin esasları düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2. — Bu Kanunda yer alan;

- a) Millî park; bilimsel ve estetik bakımından, millî ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarını,
 - b) Tabiat parkları; bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun tabiat parçalarını,
 - c) Tabiat anıtı; tabiat ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değere sahip ve millî park esasları dahilinde korunan tabiat parçalarını,
 - d) Tabiatı koruma alanı; bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri ihtiva eden ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçalarını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Belirleme, Planlama ve Kamulaştırma

Millî park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının belirlenmesi

MADDE 3. — Millî park karakterine sahip olduğu tespit edilen alanlar, Millî Savunma, İmar ve İskân ve Kültür ve Turizm bakanlıklarının olumlu görüşü, gereği halinde diğer ilgili bakanlıkların da görüşü alınarak, Tarım ve Orman Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile millî park olarak belirlenir.

Orman ve orman rejimine giren yerlerde, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanları Tarım ve Orman Bakanlığının onayı ile belirlenir. Orman ve orman rejimi dışında kalan yerlerde tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı belirlenmesine veya Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenmiş olanların işlemlerinin tamamlanması için gerekli yerlerin orman rejimine alınmasına ilgili bakanlıkların da görüşü alınarak Tarım ve Orman Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Planlama

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerine göre millî park olarak belirlenen yerlerin özellik ve nitelikleri gözönünde tutularak, koruma ve kullanma amaçlarını gerçekleştirmek üzere, kuruluş, geliştirme ve işletilmelerini kapsayan gelişme planı, ilgili bakanlıkların olumlu görüşleri ve gerektiğinde fiilî katkılarıyla, Tarım ve Orman Bakanlığınca hazırlanır ve yürürlüğe konur.

Gelişme planı uyarınca iskân ve yapılaşmaya konu olacak yerler için, imar mevzuatına göre imar uygulama planları, millî park gelişme planı hüküm ve kararlarına uygun olarak hazırlanır veya hazırlatılarak İmar ve İskân Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulur.

Üçüncü madde hükümleri uyarınca tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı olarak belirlenen yerler için gerekli planlar, Kültür ve Turizm Bakanlığının görüşü alınarak Tarım ve Orman Bakanlığınca hazırlanır ve yürürlüğe konur.

Bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki turizm bölge, alan ve merkezlerinde, turizm yatırımlarına ilişkin plan kararları Tarım ve Orman Bakanlığının görüşü alınarak sonuçlandırılır.

Kamulaştırma

MADDE 5. — Millî park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı sınırları içinde kalan yerlerdeki gerçek ve tüzelkişilere ait taşınmaz mallar ile her türlü tesisler, hazırlanacak planın gerçekleşmesi için, gerekli görüldüğünde, 6830 sayılı İstimlak Kanunu hükümlerine göre, Tarım ve Orman Bakanlığınca kamulaştırılır.

Taşınmazların tahsisi

MADDE 6. — Millî park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı içinde kalıp da, bu Kanunun uygulanması için gerekli olanlardan;

- a) Hazineye ait taşınmaz mallar, Tarım ve Orman Bakanlığının talebi üzerine,
- b) Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerler, resen Hazine adına tescilini takiben,
- c) Yukarıdaki (a) ve (b) bentlerinde belirlenenler dışında, kamu idareleri ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmaz mallar ve irtifak hakları 6830 sayılı İstimlak Kanununun 30 uncu maddesi uyarınca, belirlenecek bedelin ödenmesi şartıyla,

d) 189 sayılı Millî Savunma Bakanlığı İskân İhtiyaçları İçin Sarfiyat İcrası ve Bu Bakanlıkça Kullanılan Gayrimenkullerden Lüzumu Kalmayanların Satılmasına Salahiyet Verilmesi Hakkında Kanun hükümlerine tabi olan taşınmaz malların devrinde, Millî Savunma Bakanlığının olumlu görüşü de alınarak Millî Parklar Fonundan anılan kanun esaslarına göre ödenmesi şartıyla,

Tahsis edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İzin İşleri

Kamu kurum ve kuruluşlarına verilecek izinler

MADDE 7. — Millî park veya tabiat parklarında, planlarına uygun olması şartıyla, kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılacak her türlü plan, proje ve yatırımlara Tarım ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir ve uygulamalar bu Kanun hükümlerine göre denetlenir.

Ancak; bu Kanun kapsamına giren yerlerde tarihî ve arkeolojik sahalarda kazı, restorasyon ve bilimsel araştırmalar Kültür ve Turizm Bakanlığının iznine tabidir.

Gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerine verilecek izinler

MADDE 8 — Turizm bölge, alan ve merkezleri dışında kalan milli parklar ve tabiat parklarında kamu yararı olmak şartıyla ve plan dahilinde, turistik amaçlı bina ve tesisler yapmak üzere gerçek ve özel hukuk tüzelkişileri lehine Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Tarım ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir.

Bu izin üzerine gerçek ve özel hukuk tüzelkişileri lehine tesis edilecek intifa hakkı süresi kırkdokuz yılı geçemez. Bu süre sonunda bütün tesisler eksiksiz olarak Hazineye devredilir. Ancak, işletmesinin

başarılı olduğu Kültür ve Turizm Bakanlığınca belgelenen hak sahiplerinin intifa hakkı, Tarım ve Orman Bakanlığınca tesisin rayiç değeri üzerinden belirlenecek bedelle doksandokuz seneye kadar uzatılabilir. Bu durumda Hazineye devir işlemi bu uzatma sonunda yapılır. Milli park ve tabiat parklarının gelişme planları kesinleşmeden bu Kanunda sözü edilen izin verilemez.

Hakların devri

MADDE 9. — Tarım ve Orman Bakanlığınca kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve özel hukuk tüzelkişileri lehine tesis olunan intifa hakları ve bu haklara dayanılarak yapılan ve yapılmakta olan tesislerin üçüncü şahıslara devri, Tarım ve Orman Bakanlığının muvafakatına bağlıdır.

İzin verilmeyecek yerler

MADDE 10. — Tabiat anıtları ve tabiatı koruma alanlarında 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun ilgili hükümleri saklı kalmak kaydıyla kullanma izni verilemez veya irtifak hakkı tesis edilemez.

Petrol ve madenlerin aranması ve işletilmesi için izin verilmesi

MADDE 11. — Bu Kanun kapsamına giren yerlerde maden ve petrol kanunları gereğince araştırma ve işletme ruhsatnamesi veya imtiyazı, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun ilgili hükümleri saklı kalmak kaydıyla Bakanlar Kurulu kararı ile verilebilir.

Araştırma ve işletme faaliyetlerinde bu yerlerin korunması amacıyla riayet edilecek hususlar Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Görevler

Yapı ve tesisler

MADDE 12. — Bu Kanunun 7 nci ve 8 inci maddede hükümleri saklı kalmak kaydıyla, millî parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları ve tabiatı koruma alanlarındaki planların gerektirdiği her türlü hizmet ve faaliyetler ile koruma, yönetme, işletme, tamir, sportif, eğlenme ve dinlenme hizmetleri için gerekli her türlü altyapı, üstyapı ve diğer tesisler Tarım ve Orman Bakanlığınca yapılır veya yaptırılır, yönetilir veya işletilir.

Kaynakların geliştirilmesi

MADDE 13. — Bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki ormanlarda, makilik ve fundalıklarda ve diğer arazi kullanma şekillerinde, koruma ve çok taraflı kullanımı esas tutan orman amenajman planlarına dayanılarak, tabiat varlıklarının korunmasını, geliştirilmesini ve devamlılığını sağlayacak teknik faaliyetler yapılır.

Tabii çevre ve ekosistemlerin korunması ve iyileştirilmesi yönünden teknik ve bilimsel gereklere göre, Tarım ve Orman Bakanlığınca düzenlenecek rapora dayanılarak hazırlanacak özel amenajman planları uyarınca belirli yerlerde ve belirli sürelerde üretim, avlanma ve otlatma faaliyetlerine izin verilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Koruma

Yasaklanan faaliyetler

MADDE 14. — Bu Kanun kapsamına giren yerlerde;

- a) Tabii ve ekolojik denge ve tabii ekosistem değeri bozulamaz,
- b) Yaban hayatı tahrip edilemez,
- c) Bu sahaların özelliklerinin kaybolmasına veya değiştirilmesine sebep olan veya olabilecek her türlü müdahaleler ile toprak, su ve hava kirlenmesi ve benzeri çevre sorunları yaratacak iş ve işlemler yapılamaz,
- d) Tabii dengeyi bozacak her türlü orman ürünleri üretimi, avlanma ve otlatma yapılamaz,

e) Onaylanmış planlarda belirtilen yapı ve tesisler ve Genelkurmay Başkanlığınca ihtiyaç duyulacak savunma sistemi için gerekli tesisler dışında kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk bulunmadıkça her ne surette olursa olsun hiçbir yapı ve tesis kurulamaz ve işletilemez veya bu alanlarda var olan yerleşim sahaları dışında iskân yapılamaz.

Tescil yasağı

MADDE 15. — Bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki kamu idareleri, kamu kurum ve kuruluşları ve Hazineye ait taşınmaz mallar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki mevcut açıklıkların ve var olan ağaçların, bitki örtüsünün yanması, her ne sebeple olursa olsun kesilmesi, sökülmesi, boğulması, budanması sonunda oluşacak açıklıkların ve arazinin çeşitli şekillerde düzeltilmesi suretiyle elde edilecek sahaların işgali, kullanılması, bu yerlere her türlü yapı ve tesis yapılması, bu yapı ve tesislerin tapuya tescili yasaktır.

Bu gibi yapı ve tesislere hiçbir kayıt ve şart aranmadan doğrudan doğruya Tarım ve Orman Bakanlığınca el konulur.

Koruma görevlileri

MADDE 16. — Bu Kanun kapsamına giren alanlarda; koruma hizmetleri ve suçların takibi 6831 sayılı Orman Kanununun beşinci fasıl dördüncü bölümünde yer alan suçların takibi ile ilgili hükümlere istinaden, orman muhafaza memurlarınca sağlanır.

ALTINCI BÖLÜM

Millî Parklar Fonu

Fon teşkili

MADDE 17. — Bu Kanun kapsamına giren yerlerin tesis, koruma, onarım, bakım, tamir ve işletme harcamaları için Tarım ve Orman Bakanlığı emrinde «Millî Parklar Fonu» kurulmuştur.

Fon gelirleri

MADDE 18. — Millî Parklar Fonu;

- a) Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesine konacak ödeneklerden,
 - b) Bu Kanun kapsamına giren alanlarda her türlü yararlanma, işletme, giriş ücretleri, intifa ve irtifak haklarından doğan gelirler ile her türlü yayın gelirlerinden,
 - c) İntifa veya irtifak haklarına dayanılarak yapılacak her türlü tesislerden, proje bedeli tutarının % 3'ü oranında tahsil olunacak hisseden,
 - d) Her çeşit yardım ve bağışlardan,
- Teşekkür eder.

Fonun kullanılması

MADDE 19. — Fon bütçesi yıllık olup, hesap dönemi malî yıldır. Fon bütçesi, Tarım ve Orman Bakanının onayı ile yürürlüğe girer. Fon Saymanı Maliye Bakanlığınca atanır ve Tarım ve Orman Bakanı Fonun ita amiridir.

Fondan yapılan giderler ve doğan gelirler ile diğer işlemlere ait belgeler, bütçe yılı hitamından itibaren üç ay içinde incelenmek üzere Sayıştay Başkanlığına verilir.

Fon işlemleri, 2490 sayılı Artırma ve Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu hükümlerine tabi değildir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Cezalar

MADDE 20. — 6831 sayılı Orman Kanunu ile 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununda yasaklanan fiillerin bu Kanunun uygulandığı yerlerde işlenmesi halinde, cezalar bir misli artırılarak hükmolunur.

MADDE 21. — Bu Kanunda yazılı yasaklamalara ve mecburiyetlere aykırı hareket edenler hakkında bu Kanunda ayrıca bir ceza gösterilmediği ve bu kimsenin fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, sulh ceza mahkemelerince bir aydan altı aya kadar hapis ve üçbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yönetmelikler

MADDE 22. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde;

a) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin şekil ve esasları, görev, yetki ve sorumlulukları belirleyen yönetmelik İmar ve İskân ve Kültür ve Turizm bakanlıklarının görüşleri alınarak Tarım ve Orman Bakanlığınca,

b) Millî Parklar Fonunun teşkili ve kullanma esaslarına ait yönetmelik Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Tarım ve Orman Bakanlığınca,

Çıkarılır.

Bu yönetmelikler Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur.

Uygulanmayan ve kaldırılan hükümler

MADDE 23. — Bu Kanunun uygulandığı yerlerde, 6831 sayılı Orman Kanununun ek 3 üncü maddesinin (A) fıkrasının (c) bendi hükmü uygulanmaz.

20.3.1950 tarihli ve 5614 sayılı Abant Gölü Çevresinin Bolu Özel İdaresine Temlikine Dair Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Abant gölü çevresi Devlet ormanı olarak 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre yönetilir ve işletilir. Ancak bu yerlerde mevcut yapı ve tesisler üzerinde Bolu Özel İdaresi ile diğer gerçek ve tüzelkişilerin kazanılmış hakları saklıdır.

GEÇİCİ MADDE — Bu Kanun kapsamına giren yerlerde evvelce verilmiş kullanma izni, intifa ve irtifak hakları, geçerlilik süresi bitimine kadar sahibi tarafından kullanılmak üzere bu Kanun hükümlerine göre yeniden düzenlenir.

Yürürlük

MADDE 24. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Danışma Meclisi	
	Birleşim	Sayfa
14	52	222
18	107	107
	115	548:574
	119	721:744

I - Gereççeli 415 S. Sayılı basmayazı Danışma Meclisinin 115 inci Birleşimine, 624 S. Sayılı basmayazı Millî Güvenlik Konseyinin 157 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Danışma Meclisi Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskân, Turizm ve Tanıtma ve Tarım ve Orman, Köy İşleri ve Kooperatifler, Millî Güvenlik Konseyi İhtisas komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : Danışma Meclisi 2/92, Millî Güvenlik Konseyi 2/129.